

Cumhuriyetin Binaları

İnşaat mühendisleri odasını, 50. yılında, Cumhuriyetin 50 büyük eserini araştırma ve yayınlayarak hatırlatma düşüncesi nedeni ile içtenlikle kutluyorum.

Çoğunlukla olumsuz haberler ve üzücü olayların öne çıkarılması yüzünden bunalan toplumumuza başarılarımızı göstermek, bu başarıları yaratan çabaların hatırlatılması, kuşkusuz hem önemli bir hizmettir hem de yeni başarı ve çabalar için teşvik edici olacaktır. Bu nedenle inşaat mühendisleri odası adına seçmeyi yapan jüri içinde mimar üye olarak görev yapmaktan onur ve mutluluk duydum.

Cumhuriyetin ülkeyi yeniden imar hareketi içinde, alt yapı ve enerji tesislerinden başlayarak, anıtsal, kamusal, kurumsal yapılara kadar gerçekleştirdiği binlerce tesis ve yapı arasında hangi elli eserin öne çıktığına karar vermek, bu konuda objektif kriterler bulmak kuşkusuz kolay değildir. Her seçme ve değerlendirmede olduğu gibi bu seçme de doğal olarak tartışmaya açık olacaktır. Seçilen elli eserin başka görüşlere göre bir kısmının listeden çıkarılması, yerine başka bir kısım eserin girmesi elbette mümkündür.

Jürimiz, inşaat mühendisleri odasının seçeceği eserlerin inşaat mühendisliği açısından önem taşımaları ile birlikte, Cumhuriyetin inşa ettiği büyük çaba ve uzun soluk gerektiren ve doğal olarak Bayındırlık eserleri arasında sayılan büyük mimarlık eserlerini de öne çıkarmayı uygun görmüş ve bu nitelikte 16 eser seçmiştir. Bu eserler arasında Cumhuriyetin ilk yıllarından başlayarak son yıllarda inşa edilenlere kadar çeşitli büyüklük ve türde yapılar vardır.

İlk yıllarda inşa edilenler günümüzden bakılınca çok önemli gibi görünmeyebilirlerse de, jüri bu gibi eserlerin inşa edildikleri çağın koşullarına göre başarılarını, öncü ve örnek olma gibi niteliklerini toplumsal yaşama katkılarını göz önüne almış ve değerlendirmesini ona göre yapmıştır.

Jüri değerlendirmeleri sonucu seçilen bu 16 yapının yapıldıkları dönemleri, niteliklerini ve yapıma koşullarını kısaca gözden geçirmek yararlı olacaktır.

Seçilen eserlerin 6 adedi, Cumhuriyetin ilk 25 yılında ve tek parti döneminde devlet tarafından yaptırılan anıtsal nitelikte kamu yapılarıdır. Bunlar, TBMM binaları, Anıtkabir, Ankara Garı, İstanbul Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakülteleri, Mersin Halkevi ve Ankara 19 Mayıs stadıdır.

Bu yapılardan Anıtkabir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi yapıları, o yıllarda devletin gerçekten kısıtlı ekonomik olanaklarına karşın gerek fiziksel gerek estetik nitelikleri ile uluslararası en yüksek kalitede gerçekleştirilmiş yapılarıdır. Kamu kaynakları ile inşa edilmiş, kamu personeli tarafından denetlenmiş Cumhuriyeti onurlandıran yapılarıdır.

Doğan Tekeli

Ankara Garı, Yeni Başkente giriş kapısı olma niteliğinde, görkemli boyutları, inşaat malzeme ve detaylarının yüksek kalitesi ile Türk mimarları ve müteahhitlerinin gerçekleştirdiği, döneminin en önemli kamu yapılarından biri olarak öne çıkmakta ve hala başarı ile hizmet görmektedir.

Bu dönemin diğer üç yapısı Eğitim ve Kültür yapılarıdır. Cumhuriyetin ilk döneminde yapılmış olup, bu seçkiye giren 6 yapıdan üçünün eğitim ve kültür yapısı olması herhalde rastlantısal değildir. O dönemde kısıtlı bütçelere karşın devlet tarafından eğitim ve kültüre verilen önemi vurgulamaktadır.

Cumhuriyetin ikinci dönemi sayılabilecek sonraki yaklaşık 50 yılda gerçekleştirilen ve bu değerlendirmede öne çıkan 12 yapı, işlevleri bakımından artık çeşitlenmiş, listeye konut, sağlık yapıları, iş merkezleri, ticaret yapıları ve bürolar girmiştir.

Bu dönemde de seçkiye giren, Eğitim ve Kültür yapıları, 4 adet olarak ağırlıklı bir şekilde yer almaktadır. Bunlar kronolojik sıra ile ODTÜ yerleşkesi, İstanbul Atatürk Kültür Merkezi, Abdi İpekçi Spor Salonu ve İstanbul Olimpiyat Stadıdır.

ODTÜ, yerleşkesi, Erzurum Atatürk Üniversitesi kampüsünden başlayarak Devletin gerçekleştirdiği çok sayıda büyük ölçekte üniversite yerleşkeleri arasında, çağına göre öncü nitelikte olup, yüksek mimari ve inşai kalitesi ile öne çıkmıştır.

İstanbul Atatürk Kültür Merkezi, inşaatı kısıtlı ödenekler nedeniyle uzun yıllara yayılmıştır. Buna rağmen, özellikle opera temsillerinin gerektirdiği yüksek sahne tekniği olanaklarının sağlanması için hiç bir fedakârlıktan kaçınılmamıştır. Türk Mimar ve Mühendislerinin gerçekleştirdiği önemli bir kültür anıtı olarak yoğun bir şekilde hizmet vermektedir. Son aylarda, bu yapının yıkılmasının; yerine kolayca yeni yapılabilecekmiş gibi gündeme getirilmesi gerçekten üzücüdür.

Abdi İpekçi Kapalı Spor Salonu ve İstanbul Olimpiyat Stadyumu, ilginç strüktürel yapıları ile Cumhuriyet Türkiye'sinin son yıllarda gerçekleştirdiği uluslararası düzeyde en büyük spor kompleksleridir.

Ataköy Toplu Konut yerleşkesi ve Erzurum Deprem Konutları, biri toplu konut alanında büyük ölçekli çağdaş bir uygulama, diğeri, büyük bir deprem felaketinden sonra Devletin kısa sürede organize olarak depreme dayanıklı, çevre koşullarına uygun, başarılı konut uygulamaları olarak seçkiye girmişlerdir.

Ankara Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Büyük bir eğitim ve uygulama hastanesi ve sağlık kompleksidir. Çok geniş programı ile tek bir yapı içinde çözümlenip inşa edilebilmiştir. Tüm çağdaş sağlık gereksinimlerini karşılayabilen başarılı bir örnek olarak öne çıkmaktadır.

Ankara Kızılay Emek işhanından başlayarak, İstanbul Bakırköy'deki Galleria Alışveriş Merkezi ve İstanbul Levent'teki İş Bankası Genel Müdürlüğü (İş kuleleri) İş Merkezleri ve Ticaret yapılarının başarılı örnekleri olarak seçkiye girmiştir. Her biri kendi alanında bir öncü olma niteliğindedir.

Bu seçki ile ortaya çıkan sonuç göstermektedir ki Türkiye'de Cumhuriyetin ilk yıllarından başlayarak yapı alanında Devlet eli ile yaptırılmaktadır. Ancak son yıllarda Devletin yapı alanındaki öncülüğünü özel sektör almış gibi görünmektedir. Devletin kamu yapılarını projelendirmek ve uygulamakta öncü niteliğini giderek yitirmesi düşündürücüdür. Kamu yapılarının, kültürümüzün göstergesi olarak hem kültürel, hem fiziksel yüksek nitelikleri ile gelecek kuşaklara kalacak nitelikte inşa edilmeleri amaç olmalıdır. Bu nedenle hemen hemen tüm batı ülkelerinde olduğu gibi yapı ile ilgili bir devlet politikasının oluşturulması ve bunların uygulanması için gerekli ortamın ve olanakların yaratılması yaşamsal niteliktedir.

Kişisel kanıma göre bu listede bina olarak önemli bir endüstri yapısının bulunmaması bir eksiklik olmuştur. Jüri çalışmaları sırasında Cumhuriyet döneminde inşa edilen çok sayıda, önemli endüstri yapıları gündeme gelmişse de herhangi biri için jüri'de ortak görüş oluşmamıştır.

İnşaat mühendisleri odasının yaptığı değerlendirme sonucu ortaya çıkan bu yayının, Cumhuriyetimizin yapı alanındaki başarılarına toplumumuzun dikkatini çekme bakımından çok yararlı bir çaba olduğuna inanıyorum.

Ankara Gar Binası

Başkent'in erken Cumhuriyet döneminde gerçekleştirilmiş en görkemli yapıtlardan biri olan Ankara Merkez Garı, yapılışındaki olumlu nitelikler nedeniyle özellikle mekânsal görkemini hiç kaybetmemiştir. Ankara'nın kapısı olarak nitelendirilen Gar Binası, dünyanın savaşa hazırlandığı yıllarda geleneksel ve çağdaş öğeleri bağdaştırma denemesi olarak tasarlanmış ve gerçekleştirilmiştir.

Tarihçe ve Özellikler

1868-1873 yılları arasında Osmanlı yönetimi tarafından yaptırılan Haydarpaşa-İzmit Demiryolunu satın alan Anadolu Demiryolu Şirketi, hattı Ankara'ya kadar uzatmış; 1891 yılında yapılan o günkü iddiasız, iki katlı küçük gar binasına ilk tren 1892 yılında girmiştir.

1923'te başkent olan Ankara'nın nüfusu hızla artmış, konut ve işyeri ihtiyacı baş göstermiş, ulaşım ağının odak noktası haline gelen kentin ana giriş kapısı olan eski gar, artan yolcu kapasitesi karşısında yetersiz kalmaya başlamıştır. Bu nedenle yeni bir merkez garının yapılması karar altına alınmıştır.

Kararın altında dönemin Bayındırlık Bakanı Ali Çetinkaya'nın imzası bulunmaktadır. Jansen Planı çerçevesinde Bayındırlık Bakanlığı tarafından, Almanya'dan Profesör Blum Ankara'ya davet edilir, yapılan görüşmelerde yeni gar binasının anılan yerde olması gerektiği üzerine anlaşma sağlanır ve yeni gar için proje hazırlama görevi Bayındırlık Bakanlığının genç mimarlarından Şekip Sabri Akalına verilir. İnşaati Abdurrahman Naci Demirağ, kontrolü Devlet Demiryolları Yol Dairesi Reis Muavini Alaettin Arısan üstlenir.

Yeni gar binasının yapımı 1934 Kasım'ında sondaj çalışmalarıyla başlar, 10 Ağustos 1935'te toprak hafriyatı çalışmaları ve 3 Kasım 1935'teki temel atma töreninin ardından, 2 Eylül 1937'de inşaati tamamlanan yeni gar binası, 30 Ekim 1937'de düzenlenen törenle açılır.

Yalın malzeme kullanma anlayışıyla yapılan Ankara Merkez Garı, kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda, demiryolu hattına paralel bir biçimde yerleştirilmiştir.

Simetrik olan uzun yatay kütleyle yapı, öndeki İstasyon Meydanı boyunca kuzeybatı- güneydoğu yönünde uzanmaktadır. Bu tarz, hat boyunca uzanan tek taraflı istasyon yapıları türüne bir örnektir. Çembersel bir hat izleyen ikili sütunlar düzeni ile gazinoya bağlanmaktadır. Giriş kütlelerinin her iki yanında yer alan bodrum üstüne üçer, sonra ikiye ve sağ uçta tek katlı kütlelerden oluşmaktadır. 12 metre yükselen ortadaki ferah salon, üstten ve ön arka cephelerinin geniş cam yüzeylerinden aydınlanmaktadır. Yanlardaki bekleme salonları ve bilet gişeleri bu orta mekâna açılmaktadır. Girişte sağdaki iki katlı kütlelerin üst katı lojmandır. Yan kanatların alt katında berber, postane, lokanta ve Gar Müdürlüğüne ait mekânlar bulunmaktadır.

Bina 150 metre boyundadır. İnsibat derzleri ile 5 kısma ayrılmıştır. Bütün iskelet ve temeller betonarmedir. 23x33 metre ebadındaki büyük holün tavanı 23 metre

Yer	: Ankara
Tarih	: 4 Mart 1935-30 Ekim 1937
İşveren	: Devlet Demir Yolları Umum Müdürlüğü
Statik Tasarım	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Mimari Tasarım	: Şekip Akalın
Yapım	: Abdurrahman Naci Demirağ
Müşavir	: Alaettin Arısan
Bedel	: 777 Bin TL

açıklığında 6 adet demir makasla kapatılmıştır. Tüm katlar 8875 m² ve toplam hacmi 50.200 m³tür.

Gazino binası saat kulesi 40 adet betonarme kazık üzerine inşa edilmiştir. Kulenin yüksekliği zeminden itibaren 32 metredir. Taş kaplama alanı 2500 m² olup, Kayaş civarındaki taş ocağında getirilen taşlarla yapılmıştır. Binanın bütün inşaatında 4000 metreküp betonarme beton kullanılmıştır. Hol antresinde görülen büyük taş kolonlar Hereke'nin taş ocaklarından çıkartılarak getirilmiş, tesviye ve tanzim edilerek yerlerine konmuştur. Binanın inşaatında yüzlerce Türk işçisi çalışmıştır.

1930'ların neo-klasikçiliğinin anıtsal sütun düzeni ile merdiven kulelerinin yuvarlatılmış hatları dönemin önde gelen mimarlık akımlarının birleştirilerek kullanıldığını göstermiştir.

Betonarme iskeleti olan yapı, dıştan Ankara taşıyla kaplanmıştır. Daha sonraki dönemlerde yapının tren yoluna bitişik platformunun üstü çelik ve camdan oluşan bir örtü ile kapatılmıştır. Binanın önünde bulunan onar metre uzunluğundaki sütunlar ve üstlerindeki yatay şerit Hereke taşından yapılmıştır. Girişte bulunan merdiven, orta holün yer döşemesi ve duvarlarının alt kısımları mermerle kaplanmıştır.

Gar kompleksi içinde Atatürk Konutu ve Demiryolları Müzesi, Ankara Açık Hava Buharlı Lokomotif Müzesi, Demiryolu Müzesi ve Sanat Galerisi bulunmaktadır.

Mersin Halkevi Binası

Mersin Halkevi binası, geleneksel halkevi mimari tekniklerini eksiksiz sergilemeyi başaran özel bir yapıdır. Halkevi binasını özellikli ve ayrıcalıklı kılan, yapıldığı dönemin tüm zorlu ve caydırıcı etkenlerine karşın başarıyla tamamlanmış olmasıdır. Binanın diğer önemli özelliği en büyük halkevi binası olması, çok amaçlı kullanılır bir yapı olarak tasarlanması ve döner sahne teknolojisi kullanılmasıdır. Dünyaca ünlü kültür eserleri, operalar ve temsiller Türkiye’de ilk defa Mersin Halkevi’nde sergilenmiştir.

Tarihçe ve Özellikler

Türkiye Cumhuriyeti temel yapıtaşlarından biri olarak dönem itibarıyla önemli rol üstlenen Halkevleri arasında, Mersin Halkevi kentsel yerleşim ve yapı işlevi açısından beğeni kazanmış bir projedir.

Mersin Halkevi, Mersin halkına toplumsal, kültürel ve sosyal olarak önemli katkılar sağlamış, zaman içinde değişik işlevler kazanıp, kentle gelişen ve değişen bir yapı olmuştur. Mersin Halkevi, Mersin'deki sosyal ve kültürel yaşamın kaynağı olması nedeniyle kentin gelişmesinde önemli bir rol üstlenmiştir.

Mersin Halkevi, Valilik bütçesiyle yapılmış olmasına karşın bölge halkının katkıları da yatırımda önemli bir yer tutmuştur.

Zamanın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Mersin'de halkevi yapılması için Mersin Valisi Tevfik Sırrı Gür'ü görevlendirmiş, Valilik bütçesinden yapım için ayrılan 42.000 Lira yapım için yeterli olmayınca, gerekli olan para kent halkı tarafından gönüllü olarak toplanmıştır. Yapım öncesinde tahmini olarak belirlenen 2.800.000 Lira tutarındaki maliyet, çok daha düşük rakamlarla gerçekleştirilmiştir.

Mersin Halkevi Binası, herbiri 4800 m² olmak üzere, iki kattan oluşmaktadır. Halkevi kente hakim bir noktadadır; bina ve simetri aksında bulunan Atatürk heykeliyle önündeki Cumhuriyet Meydanını tamamlayıcı özellikler taşımaktadır. Yapı üzerinde

Yer	: Mersin Cumhuriyet Meydanı
Tarih	: Şubat 1944-Kasım 1946
İşveren	: Mersin Valiliği
Statik Tasarım	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Mimari Tasarım	: Ertuğrul Menteş
Yapım	: Mr. Matisner
Müşavir	: Arif Hikmet Koyunoğlu, Dr. Mukbil Gökdoğan, Raşit Tuğrul
Bedel	: 1,12 Milyon TL (Tahmini keşif 2,8 Milyon TL)

Atatürk'e ait veciz sözler yer almaktadır. Halkevinin iç duvarlarında Vali Tevfik Sırrı Gürün isteği üzerine, Ressam Nurettin Ergüvenin 1946 yılında yaptığı, Mersinin doğal güzelliklerini işleyen resimler bulunmaktadır. Ön yüzü tasarlanırken cephe etkisi dikkate alınmış ama arka cephe tümüyle göz ardı edilmiştir.

Halkevi kentin ihtiyaçlarının karşılanmasında önemli görevler üstlenmiştir. Bina halkevlerinin programına uygun tasarlanmış, kütüphane, okuma salonu, temsil salonu, bahçe, balkon ve meydan bu prensiplere uygun olarak planlanmıştır.

Anıtkabir

Mustafa Kemal Atatürk'e duyulan saygı ve sevginin göstergesi olan Anıtkabir Türkiye Cumhuriyeti'nin en anlamlı eseridir. Kente egemen bir noktada bulunması yapısal görkemini pekiştirmektedir. Mimarisi, kullanılan heykel ve kabartmalar Kurtuluş Savaşını, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş sürecini, Mustafa Kemal Atatürk'ün kişisel özelliklerini yansıtmaktadır. Anıtkabir, 15.000 m²'lik bir alan üzerinde bulunmaktadır.

Tarihçe ve Özellikler

Mustafa Kemal Atatürk 10 Kasım 1938 tarihinde hayata gözlerini yumduktan sonra kısa bir süre için İstanbul Dolmabahçe’de bekletilmiş, daha sonra Ankara Etnografya Müzesine defnedilmiştir. Etnografya Müzesi kalıcı olarak düşünülmeyişi için yeni bir anıt yeri tespit etmek üzere çalışmalar hemen başlatılmış ve Ankara’nın kente egemen noktası olan Rasattepe uygun görülmüştür.

Anıtkabir projesi düzenlenen yarışmayla belirlenmiştir. Yarışma sonucunda Prof. Emin Onat ve Doç. Orhan Arda imzalı projenin uygulanmasına karar verilmesiyle birlikte kamulaştırma süreci başlatılmıştır. Bayındırlık Bakanlığı ile Emin Onat ve Orhan Arda arasında 4 Temmuz 1944 tarihinde sözleşme imzalanmış, 9 Ekim 1944’te görkemli bir temel atma töreni ile başlayan inşaat 9 yıl sürmüş, 1 Eylül 1953 tarihinde de tamamlanmıştır. Dört aşamada gerçekleşen inşaatın başlaması ve kamulaştırılma çalışmaları için Bayındırlık Bakanlığına 1.000.000 TL. ödenek tahsis edilmiş, 4 Eylül 1944 tarihinde birinci kısım inşaatı ihaleye çıkarılmıştır.

Anıtkabir inşaatı dört aşamada gerçekleştirilmiştir.

Birinci aşama; toprağın düzeltilmesi ve Aslanlı Yolun istinat duvarlarının yapılmasını kapsamaktadır. Müteahhit Yüksek Mühendis Hayri Kayadelen tarafından yapılmıştır. İnşaat 1944’te başlamış, 1945’te tamamlanmıştır.

İkinci aşama; 29 Eylül 1945’te başlamış, 8 Ağustos 1950’de tamamlanmıştır. Mozole ve tören meydanını çevreleyen yardımcı binaların yapılmasını kapsamaktadır. Bu aşamada inşaatın kâgir ve betonarme yapı sistemine göre, temel basıncının azaltılması göz önünde tutularak, anıt kütesinin “temel projesinin” hazırlanması kararlaştırılmıştır. 1947 yılı sonuna kadar mozolenin temel kazısı ve izolasyonu tamamlanmış ve her türlü çöküntüyü engelleyecek olan 11 metre yüksekliğinde betonarme temel sisteminin demir montajı bitirilme aşamasına gelmiştir. Giriş kuleleri ile yol düzeninin önemli bir kısmı, fidanlık tesisi, ağaçlandırma çalışmaları ve arazinin sulama sisteminin büyük bir bölümü tamamlanmıştır.

Üçüncü aşama; Anıta çıkan yollar, Aslanlı Yol, tören meydanı ve mozole üst döşemesinin taş kaplaması, merdiven basamakları, lahit taşının yerine konulması ve tesisat işleri 1950 yılında tamamlanmıştır.

Dördüncü aşama; inşaat 20 Kasım 1950’de başlamış ve 1 Eylül 1953’te bitirilmiştir. Şeref holü döşemesi, tonozlar alt döşemeleri ve şeref holü çevresi taş profilleri ile saçak süslemelerinin yapılmasını kapsamaktadır.

Türk mimarlığında 1940-1950 yılları arası, “II. Ulusal

Yer	: Anıttepe / Ankara
Tarih	: 9 Ekim 1944 - 1 Eylül 1953
İşveren	: Milli Savunma Bakanlığı
Statik Tasarım	: Feridun Arısan
Mimari Tasarım	: Emin Onat, Orhan Arda
Yapım	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Müşavir	: Hamdi Peynircioğlu, Sabiha Gürayman, Said Kuran, İsmet Aka
Bedel	: Bilgiye Ulaşılamamıştır

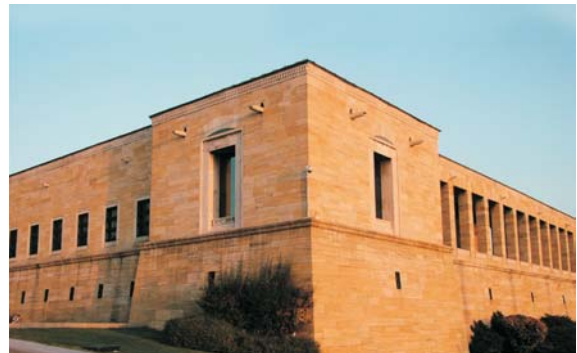
Mimarlık Dönemi” olarak adlandırılır. Bu dönemde daha çok anıtsal yönü ağır basan, simetriye önem veren, kesme taş malzemenin kullanıldığı binalar yapılmıştır. Anıtkabir bu dönemin özelliklerini taşımaktadır.

Anıtkabir’de Selçuklu ve Osmanlı mimari özellikleri ve süsleme öğeleriyle birlikte Anadolu’nun farklı kültürlerinin izlerine de evrensel bir dille yer verilmiştir.

Dış cephelerde, duvarların çatı ile birleştiği yerde kuleleri dört yandan saran Selçuklu taş işçiliğinde testere dişi olarak adlandırılan bordür bulunmaktadır. Ayrıca Anıtkabir’in bazı yerlerinde (Mehmetçik Kulesi, Müze Müdürlüğü) kullanılan çarkifelek ve rozet denilen taş süslemeler Selçuklu ve Osmanlı sanatında da göze çarpmaktadır.

Bütün bu özellikleriyle yapıldığı dönemin en iyi örneklerinden biri olan Anıtkabir toplam 750.000 m²’lik bir alanı kaplamakta olup, Barış Parkı ve Anıt Blok’u olarak iki kısma ayrılmaktadır.

Anıtkabir kompleksi içinde Mezar Odası, Anıt Bloku, Bağımsızlık Kulesi, Özgürlük Kulesi, Kadın Heykel Grubu, Erkek Heykel Grubu, Aslanlı Yol, Tören Meydanı, Mehmetçik Kulesi, Zafer Kulesi, Barış Kulesi, 23 Nisan Kulesi, Misak-ı Milli Kulesi, Anıtkabir Atatürk Müzesi, Devrim Kulesi, Cumhuriyet Kulesi, Bayrak Direği, Müdafaa-i Hukuk Kulesi, Mozole, Şeref Holü ve Barış Parkı bulunmaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Binası

Çankaya yolu ile Dikmen yolu arasında kalan ve Milli Savunma Bakanlığı ile Genelkurmay Başkanlığı binalarının karşısına rastlayan üçgen saha Devlet Mahallesi yapılacak; mahalle, Kızılay'da Güven Anıtı ile başlayacak, bakanlık binaları ile devam edecek ve en yüksek yerde halk egemenliğini çağrıştıracak TBMM binası ile sonlanacaktır. Binanın mimari özellikleri ve genel yapısı, Türkiye Cumhuriyeti'nin gücünü ve ölümsüzlüğünü simgeleyecek biçimde; vakur, sağlam ve dayanıklı tasarlanacaktır.

Tarihçe ve Özellikler

Ankara'nın başkent olması için İsmet Paşa ve bir grup arkadaşı 9 Ekim 1923'te yasa önerisi vermiş, TBMM Genel Kurulu da 13 Ekim tarihli oturumunda öneriyi görüşerek kabul etmiştir. 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edilmesinden sonra, Ankara Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olmuştur.

1932 yılında Ankara'nın yeni imar planı Prof. H. Jansen'e hazırlatılır. Prof. Jansen hazırladığı nazım planda, iş merkezleri, pazar ve çarşılar, genel park ve yeşil sahalara ve yollarla beraber, Çankaya yolu ile Dikmen yolu arasında kalan ve Milli Savunma Bakanlığı ile Genelkurmay Başkanlığı binalarının karşısına rastlayan üçgen saha Devlet Mahallesi olarak tespit edilir. Mahalle, Kızılay'da Güven Anıtı ile başlayacak, bakanlık binaları ile devam edecek ve en yüksek yerde halk egemenliğinin çağrıştıracak TBMM binası ile sonlanacaktır.

TBMM binası için uluslararası yarışma açılmasına karar verilir. 11 Ocak 1937'de çıkarılan yasayla, "Türkiye Cumhuriyetinin varlığını, yirminci asrın mimari özelliklerine uygun ve bir abide niteliğinde" yeni bir parlamento binasının yapımı için düğmeye basılır. 2. Dünya Savaşı nedeniyle inşaat yarım kalır. Savaş sonrası ise TBMM, binanın yapımını tamamen Bayındırlık Bakanlığı'na devreder.

Meclis binasının yerleşim alanı 19.372 m²'dir. Bodrum kat üzerine dört kat olarak inşa edilen binanın toplam kullanım alanı ise 56.775 m²'dir. Ön cephe uzunluğu ise 248 metredir.

550 kişilik Millet Meclisi Toplantı Salonu yukarıdan dinleyici balkonları ile çevrelenmiştir. Meclis binasında Genel Kurul Salonu'nun dışında, siyasi partilere ayrılmış 176, 415 ve 700 kişilik üç büyük toplantı salonu ile ayrıca 44 salon ve 352 küçük-büyük oda bulunmaktadır. Ayrıca yine siyasi partilere ayrılmış yönetim büroları, komisyon toplantı salonları, Meclis kütüphanesi, Meclis TV, bilgi işlem merkezi, arşiv, basın büroları, lostra salonu, PTT, Hava Yolları ve Demir Yolları bilet satış gişeleri ile Genel Sekreterlik ve bazı hizmet birimleri bulunmaktadır.

TBMM binası; dönemin kısıtlı olanaklarına rağmen, tercih edilen mimarlık üslubu ile anıtsallığı sağlayan büyük ölçek, yüksek kolonlar ve pencereler, üç boyutlu etki yaratan yapı kitleleri, iç bahçeler ve mekânların birbiri ile mükemmel uyumu ile Türkiye Cumhuriyeti'nin ideallerinin simgesi bir anıttır.

Anıtsallığı çağrıştıran neoklasik mimarlık öğeleri ile Cumhuriyetin modernize anlayışının simgesi olan parlamento binasının iç mekânlarında da aynı anıtsal etki gözlenmektedir.

Yer	: Bakanlıklar/Ankara
Tarih	: Proje: Uluslararası Yarışma 11 Ocak 1937 Yarışma Bitimi: 28 Ocak 1938 Temel Atımı: 26 Ocak 1939 Açılış: 6 Ocak 1961 (Kurucu Meclisin Toplantısı ile)
İşveren	: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı
Statik Tasarım	: Prof. C. Holzmeister Bürosu, Arthur Waldapfel
Mimari Tasarım	: Prof. C. Holzmeister, Ziya Payzın
Yapım	: Abdurrahman Naci Demirağ, Ferit Ölçer, Muzaffer Birinci, Mebus Ergüvenç, Hayri Kayadelen, Garanti İnş. Ort., Muzaffer Budak, Hans Röllinger
Müşavir	: Latif Doğu, Adıl Denктаş, M. Ali Çıtıptıoğlu, Hilmi Tokmar
Bedel	: 12 Milyon ABD Doları

TBMM yerleşkesinin bahçe düzenlemesi için 1965 yılında bir proje yarışması açılmıştır. Bu, aynı zamanda, Türkiye'de peyzaj mimarlığı alanında yapılan ilk yarışma özelliği de taşımaktadır. Ziya Payzın'ın da aralarında bulunduğu jürinin çalışmaları sonucunda Ziraat Yüksek Mühendisi Yüksel Öztan'ın projesi birinciliğe değer görülmüştür.

İstanbul Atatürk Kültür Merkezi (AKM)

Atatürk Kültür Merkezi (AKM) gerek ismi, gerekse, tarihsel ve kültürel kimliği ile Cumhuriyet değerlerinin sembolü olmuş bir yapıdır. AKM, ulusal ve uluslararası kültürel, sanatsal etkinliklere ev sahipliği yapmaktadır.

Tarihçe ve Özellikler

İstanbul'a bir opera binası kazandırmak isteyen Bayındırlık Bakanlığı proje için çalışmalara başlar. Süreç içerisinde binanın operayla sınırlı kalmaması, kültür merkezi niteliğine kavuşturulması uygun görülür. Bina, Atatürk Kültür Merkezi olarak adlandırılır ve ulusal, uluslararası sahne sanatları, güzel sanatların icra edilebileceği şekilde düzenlenir. Statik, tesisat, sahne tekniği ve akustik uzmanlarının da işbirliği ile yapı, içinde değişik fonksiyonlarda üniteleri kapsayan büyük bir "Kültür Merkezi" niteliği kazanır.

Binanın yapımı 1946 yılında başlar. Yer olarak Taksim seçilir. İş sahibi İstanbul Belediyesi'dir. İstanbul'un fethinin 500. Yıldönümünde hizmete açılması düşünülen binanın ilk projesi, Mimar Feridun Kip ve Ruknettin Güney'e yaptırılır. Ancak maddi olanaksızlıklar nedeniyle belirlenen tarihte açılış gerçekleşmez. Yapımın İstanbul Belediyesi tarafından yürütülememesi üzerine, 15 Temmuz 1953 tarihinde yürürlüğe giren 6165 sayılı kanun ile işin sahipliği Maliye Bakanlığı'na geçer. Binanın yapım işi ise Bayındırlık Bakanlığı'na devredilir. Bakanlık 1956 yılında yapım işini kaldığı yerden devam eder.

Proje mimar Hayati Tabanlıoğlu tarafından küçültülerek 1969 yılında tamamlanır. Hayati Tabanlıoğlu 17 yıl boyunca 26 değişik bakanla çalışarak projeyi gerçekleştirir.

İstanbul Kültür Sarayı adıyla hizmet veren bina 1970 yılında çıkan bir yangında büyük hasar görür. Hayati Tabanlıoğlu yönetiminde sürdürülen onarım çalışmaları sırasında yapıda bazı eklemeler ve değişiklikler gerçekleştirilir. Sahne projesi ise Willi Ehle'nin eseridir.

Bina bugünkü haline 1978 yılında kavuşmuştur. AKM günümüzde bin 300 kişilik çok amaçlı Büyük Salon, 750 kişilik konser salonu, 350 kişilik sinema ve oda tiyatro salonları, sergi alanları ile Türkiye'nin

Yer	: Taksim/İstanbul
Tarih	: 1946-1948 Ana blok betonarme iskeleti 1957-1969 Yapının tamamlanması 1972-1978 Yangından sonra onarım ve ekler
İşveren	: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Statik Tasarım	: İsmet Aka, İlhan Kayan
Mimari Tasarım	: Feridun Kip, Ruknettin Günay, Fatin Bey (1. Aşama); Hayati Tabanlıoğlu (2. ve 3. Aşama)
Yapım	: İstanbul İmar Ltd. Şti. (İstanbul Belediyesi-Emlak Bankası Ortaklığı)
Müşavir	: İsmet Aka, İlhan Kayan, Muzaffer Binici
Bedel	: Bilgiye Ulaşılamamıştır

en büyük sanat kurumu olmuştur.

Çağdaş mimarinin bütün özelliklerine sahip olan bina birbiri ardına sıralanmış dikdörtgen prizmalar şeklinde tasarlanmıştır. İşlevselci ekolün bir temsilcisi sayılan binanın içi de sade bir biçimde tasarlanmıştır.

Yapıldığı dönem itibarıyla, Türkiye'nin en büyük sanat kurumu olma niteliğine sahip Atatürk Kültür Merkezi'nde; Büyük Salon, Konser Salonu, Oda Tiyatrosu, Çocuk Sineması, sanat galerisi, seyirciler için ayrılmış bölümler, sanatçı ve sanat yöneticileri için hazırlanma, çalışma ve dinlenme hacimleri, prova salonları, atölyeler, garaj ve depolar, tesisat odaları, çevre ve otoparklar ile hizmet binası bulunmaktadır.

İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi

Fen Edebiyat Fakültesi ile simgeleştirilebilecek süreç yüksek öğrenim hayatında pek çok yeniliği de beraberinde getirmiştir. Bu eğitim kurumu hem öğrenime sağladığı katkı hem de yapısal özellikleri itibarıyla pek çok ülkeye örnek oluşturmıştır.

Tarihçe ve Özellikler

Meşrutiyetin ilanından sonra Hukuk, Tıp, Fen, Edebiyat ve ilahiyat bölümlerinden oluşan İstanbul Darülfünun'un (üniversite) 20 Nisan 1912 tarihli kararıyla kurulmuştur.

1933'te çıkarılan 2252 sayılı yasayla, Darülfünunu ve ona bağlı bütün kurumlar kadro ve örgütüyle lağvedilmiş ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın İstanbul'da yeni bir üniversite kurması karar altına alınmıştır. Böylece, İstanbul Darülfünunu tarihe karışmış, yerini İstanbul Üniversitesi almıştır.

İstanbul Üniversitesi 1 Ağustos 1933'te yeni bir kadro ve yapıyla açılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti 10. yılını kutlarken 1 Kasım 1933'te İstanbul Üniversitesi "ilk ve tek" üniversite olarak eğitime başlamıştır. 1933 Üniversite Reformu ile birlikte kurulan Fen Fakültesi eğitime Beyazıt'taki Zeynep Hanım Konağında başlamış, ancak 1 Mart 1942'de çıkan yangın, yeni bina arayışını zorunlu kılmıştır. Yangın olayını takiben yeni binanın yapımına başlanmıştır. Yeni binanın yapımını dönemin önemli mimarları Sedat Hakkı Eldem ve Emin Onat üstlenmiştir. Eğitim Fındıklı'da Hatice Sultan Sarayı'nda devam etmiş, bugünkü binaya taşınma ve yerleşme ise 1953'te tamamlanmıştır.

1940-50'li yılları kapsayan II. Ulusal Mimarlık döneminde yapılan binalarda genel olarak kesme taş malzeme kullanılmıştır. Yapıların en ayırt edici özelliği simetrik ve anıtsal olmasıdır. Mimarının tarihselci bir yönü vardır: Kimi açılardan Alman Nazi mimarlığının abartılı anıtsallığını çağırıştırırken, saçakları gibi kimi ayrıntılarıyla da geleneksel Osmanlı konut mimarlığıyla ilişkilidir. Yapım teknolojisi açısından değerlendirildiğinde; o yıllardaki en yüksek teknoloji standardının yakalandığı söylenebilir. Ancak, zaman içerisinde gerekli tamirat ve tadilatların yapılmaması nedeniyle yapının yıprandığını, özgün niteliklerinin kaybolduğunu da belirtmek gerekir.

XIX. yy.sonu ile XX. yy. başlarında Türk Neo- Klasik mimarisinin geleneksel yapı öğelerini özellikle cephelerde kullanması yanında, Türk ve yabancı mimarların eski plan şemalarını da denediğini görmek mümkündür.

İki eyvanlı ve iki kanadı revaklı orta avlu, tasarımı da bunun en açık görülebildiği bölümdür. Dışta da cepheye yansıyan revak, geniş saçaklar ve köşe çıkmaları dikkati çekmektedir. Bu durum, sadece dış çizgilerde kalmamakta, içte de, merdiven boşluklarının üst kat tavanlarında aynalı tonoz uygulamaları, revaklı avlunun kuzey kanadı arkasındaki şeref holü üstündeki boydan boya beşik tonozlu (kabuk çatı) mekân (bugün genel kitaplık) gibi geleneksel örtü sistemlerinin uygulandığı ayrıntılarla desteklenmektedir.

İçte, dış cephenin geleneksel çizgilerine karşılık, ör-tülerdeki bazı uygulamalar dışında, öğretim kurum-

Yer	: Laleli / İstanbul
Tarih	: 1943-1952
İşveren	: İstanbul Üniversitesi
Statik Tasarım	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Mimari Tasarım	: Sedat Hakkı Eldem, Emin Onat
Yapım	: Sedat Hakkı Eldem, Emin Onat
Müşavir	: Bonatz
Bedel	: Bilgiye Ulaşılamamıştır

larının yansımaları görülmektedir. Geniş koridorlar, yine oldukça geniş tutulmuş merdiven boşluklarının dağıtımını sağlayan hollerle bağlanmıştır. Bunlarda da dört köşe ağır payelerle revaklı iç avlular adeta yaşatılmaktadır. Öğretim elemanları ile araştırma gruplarına ayrılan oda ve seminer kitaplıkları yanında, anfi şeklinde ele alınmış dokuz büyük dersane ve küçük dersaneler bulunmaktadır. Bugün, genişleyen öğretim kadrosu ve artan öğrenci sayısı karşısında, oda ve dersanelerde doğal olarak sıkışık bir durum meydana gelmiştir. Çoğunlukla, iç mekânda fazla hacim kaybı bulunduğu yolunda genel bir eleştiriye uğrayan yapıda, bu kaybı meydana getiren koridor ve holler yoğun öğrenci trafiğine ve birikimine bugün ancak yetmektedir. Alan olarak meydana gelen sıkışıklık, yüksek tutulmuş tavanlarla sağlanan hacim genişliğinde nefes alma imkânı sağlamaktadır. Öğrencinin yoğun olduğu saatlerde, eleştiri konusu olan büyük boşlukların bugün çok işe yaradığını anlamak mümkündür.

Günümüzde bu yapı içinde Fen Fakültesi, Edebiyat Fakültesi ve Su Ürünleri Fakültesi yer almaktadır. Bugün Fen, Mühendislik ve Edebiyat Fakültelerinin içinde bulunduğu bloklardan Edebiyat Fakültesi'nin yerleşmiş olduğu bölümde gerek cephede ve detaylarda, gerekse plan tasarımında, geleneksel öğretim kurumu olan medreseler örnek alınmıştır.

ODTÜ Yerleşkesi

Orta Doğu Teknik Üniversitesi yerleşkesi, Türkiye’de gerçekleştirilen ilk planlı ve geniş kapsamlı uygulamadır. Bu özelliğiyle yerleşke, önemli eğitim eserleri arasında yer almaktadır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye ve Orta Doğu ülkelerinin kalkınmalarına katkıda bulunmak, fen bilimleri ve sosyal bilimler alanlarında eleman yetiştirmek amacıyla kurulmuştur.

Tarihçe ve Özellikler

1954 yılında Pennsylvania Üniversitesi'nden Charles Abrams Birleşmiş Milletler'in görevlisi olarak Orta Doğu'da konut sorunu ve üniversitelerin mimarlık ve şehir-bölge planlama eğitimine ilişkin araştırma yapmak üzere Türkiye'ye gelir.

İncelemelerini bir rapor halinde Birleşmiş Milletler'e sunan Abrams, Türkiye'de mimarlık ve planlama eğitimi verecek bir teknoloji enstitüsünün kurulmasını önerir. Birleşmiş Milletler, Pennsylvania Üniversitesinden G. Holmes Perkins'i, Türk mimarlarını ve şehir - bölge planlarını yetiştirecek bir enstitünün kurulması için görevlendirir.

1 Kasım 1956 tarihinde "Orta Doğu Yüksek Teknoloji Enstitüsü" adı altında öğretime başlayan yapı, 1957 yılında çıkarılan kanunla birlikte Orta Doğu Teknik Üniversitesi adını alır.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi yerleşkesi Ankara-Eskişehir yolu üzerinde, üniversite için ayrılmış 45.000 dekarlık alanda inşa edilmiştir. Kuzeyden güneye doğru uzanan ana yaya yolu üzerindeki fakülte, idare ve sosyal hizmet yapılarının yanı sıra, yurtlar, lojmanlar, spor, sauna, yüzme havuzları ve stadyum gibi tesisleri de içeren büyük bir yerleşkedir. Yerleşim planından başlayıp, yapıların ayrı ayrı tasarlanması ve inşa edilmesi ile devam eden süreç 1980'li yıllarda ODTÜ yerleşkesinin bugünkü görünümüne ulaşmasını sağlamış, Teknokent, yeni yurt gelişme alanları ve Bilim ve Teknoloji müzesi gibi projelerle sürdürülmüştür.

Çağdaş bir üniversite kampüsünün içermesi beklenen mekânsal zenginlik ODTÜ'de de görülür. Yerleşke şeması, onun omurgası oluşturan bir yaya eksenini boyunca gelişir. Yaya yolu boyunca bir tarafta akademik yapılar, diğer tarafta idari ve sosyal içerikli binalar yer alırlar. Akademik yapılar allenin batı kenarında sıralanarak Ankara'ya bakan tepeyi, bir akademik bölgeye dönüştürmüşlerdir. Araç yolları ve parkların dışı alınmasıyla akademik bölge içinde yaratılan 1,5 kilometrelik bu yaya eksenine adeta bir açık hava dersanesi gibidir. Granit parke, Ankarataşı ve traverten kaplamalı zemini üzerinde çeşitli sanat öğeleri yer almaktadır.

Ana yaya yoluyla birleşen ikinci bir eksen konaklama bölgesine ulaşır. Yurtlar, öğretim üyeleri lojmanları ve sosyal donatı alanlarına böyle bağlanılmaktadır. Sosyal donatı bölgesinde yeşil alanlar, rekreasyon, dinlenme, açık ve kapalı spor alanları, tenis kortları, yüzme havuzları,

Yer	: Ankara
Tarih	: 1961-1981
İşveren	: Maarif Vekaleti
Statik Tasarım	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Mimari Tasarım	: Behruz Çinici, Altuğ Çinici
Yapım	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Müşavir	: Behruz Çinici, Altuğ Çinici
Bedel	: Bilgiye Ulaşılamamıştır

serbest zaman değerlendirme, sağlık ve diğer ortak kullanım alanları yer alır.

Planlamanın en önemli ve dönemin gerçeklerine uygun yönü parçalı yapım sisteminin uygulanmış olmasıdır. En az 20 yıllık geleceğe göre planlanan sistem, her yıl tahsis edilen bütçeye göre aşamalı olarak yapılabilmıştır. Binalarda strüktür ekonomisi açısından çalışmalar yapılmış, taşıyıcı elemanlar aynı zamanda bölücü ve tesisat içerici işlevleriyle ele alınmıştır. Zamanla kolay tahrip olan, bakım ve tamir isteyen kaplamalar yerine, genellikle çıplak ve dayanıklı malzemeler seçilmiştir. Türkiye'de ilk olarak brüt beton tekniği burada geliştirilmiş, bunun yanı sıra, prekast beton, pleksiglas ve plastik sanayi çıktısı ürünler de kullanılmıştır.

Üniversiteye ait Gölbaşı'ndaki orman alanı ise yaklaşık 31.000 dekadır. 1961 yılında başlayan ve uzun yıllar devam eden çalışmalar sonucunda, bugün milyonlarca adet ibrelili ve yapraklı ağaç- ağaççık barındıran ODTÜ Ormanına ulaşılmıştır.

Yerleşke sınırları içinde Eymir Gölü bulunmaktadır. Bu göl ve çevresindeki ortam, ODTÜ çalışanları ve öğrencilerinin kürek sporu, balık avlama ve dinlenme gereksinimlerini karşılamaktadır. ODTÜ'nün su ihtiyacı, Eymir Gölü etrafındaki derin su kaynaklarından sağlanmaktadır.

Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hastanesi (GATA)

Kurulduğu İstanbul'da ve Ankara'da çeşitli binalarda sağlık hizmeti veren Gülhane Askeri Tıp Akademisi 1971 yılından itibaren Ankara Keçiören İlçesi Etlik semtinde bulunmaktadır. GATA, yapıldığı tarih itibarıyla Türkiye'nin en büyük hastanesidir. Noktasal ve küçük çapta faaliyet gösteren sağlık yapılarını tek proje altında toplayan bir eserdir.

Tarihçe ve Özellikler

Türk tıp dünyasına bir asırdan fazla süredir hizmet vermekte olan Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Topkapı Sarayı surları içinde Gülhane Seririyat Hastanesi adıyla Abdülhamit'in doğum günü olan 30 Aralık 1898'de sade bir törenle açılır. 1912 yılında adı değiştirilerek Gülhane Tababet-i Askeriye Tıbbiye Mektep ve Seririyatı olur. Balkan Savaşları, 1. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı yıllarında önemli sağlık hizmetlerine imza atar. 2 Ekim 1923'te Sarayburnu'ndaki binaya taşınır.

2. Dünya Savaşı başlamıştır; Türkiye'nin savaşa girme olasılığı vardır ve askeri okullarla birlikte Gülhane'nin Ankara'ya taşınmasına karar verilir. 21 Temmuz 1941 tarihinde tüm malzeme ve personele birlikte İstanbul'dan Ankara'ya nakledilir.

Ankara'da, Cebeci Merkez Hastanesi'nde Cebeci Gülhane Askeri Tababet Okulu adı ile çalışmalar başlar. 1952'de Gülhane, Cebeci'de kullandığı binaları bir protokolle Ankara Tıp Fakültesine bırakarak Bahçelievler'deki, bugünkü Kara Kuvvetleri binasına ve Harp Okulu'nun yanındaki hastane binasına taşınır. Bu bina da, sağlık hizmeti verilmesi için uygun değildir. Gülhane Askeri Tıp Akademisi için uygun ve yeterli bir bina yapılmasına karar verilir ve 5 Ocak 1961 gün ve 229 sayılı kanunla yeni binanın yapım süreci başlar. 23 Ağustos 1961 tarihinde Türk mühendis ve mimarları arasında yarışmaya açılır. Yarışma 5 Şubat 1962'de sonuçlanır ve Yılmazlar Mimarlık Bürosu ekibi, Yüksek Mühendis Mimar Yılmaz Sanlı, Güner Acar, Yılmaz Tuncer yarışmayı kazanır.

Gülhane Askeri Tıp Akademisi inşaatının yapımı için çıkartılan 229 sayılı kanun Milli Savunma Bakanlığına 30.000.000 Liralık bir harcama için yetki verdiğinden, 30 bloklu projenin 17 bloğunu kapsayan ilk ihale 30.000.000 Liralık keşif bedelle çıkartılır. İnşaat, Nisan 1971'de tamamlanır.

GATA'da; bir katlı binalarda poliklinik ve bakteriyoloji laboratuvarları; iki katlı binalarda komutanlık, idari kısım, röntgen laboratuvarları, okuma salonları, ısı santrali ve mutfak; üç katlı binalarda müze, kitaplık, matbaa, foto-film yerleri, sıhhi kurul, karantina, ameliyathaneler, fizik, farmakoloji, hayati

Yer	: Etlik/Ankara
Tarih	: 15 Şubat 1962 - 30 Nisan 1971
İşveren	: Genelkurmay GATA Komutanlığı
Statik Tasarım	: Yılmaz Sanlı, Güner Acar, Yılmaz Tuncer
Mimari Tasarım	: Yılmazlar Mimarlık Atölyesi
Yapım	: Altinel Kardeşler Yapı Ltd., Hasan Salman, Abdullah Tanır, Klima İnşaat Ticaret ve İnş. Ltd., Set İnşaat San. Ltd.
Müşavir	: MSB İnşaat Emlak İskan Daire Başkanlığı
Bedel	: 30 Milyon TL

kimya, patoloji laboratuvarları, morg, depolar ve acil yardım; 13 katlı binada ise hasta yatak odaları, öğretim üyelerinin çalışma odaları, çamaşırhane ve lokantalar yer almaktadır.

Projede 1000 yataklı GATA'nın inşaat alanı 76.000 m²'dir. Ek tesisler olarak adlandırılan enstitüler ve karargâh binaları, lojmanlar, giriş ve dükkânlar, trafo, garaj elektrojen binası gibi yapıların 7500 m²'lik inşaat alanı da göz önüne alınırsa toplam inşaat alanı 83.500 m²'dir.

Gülhane Askeri Tıp Akademisi için ayrılan alan 260.000 m²'dir. Hastane binaları bu alanda 30.000 m²'lik bir yer kaplamaktadır.

Akademide 224 hasta yatak odası mevcuttur. Toplam oda sayısı ise 1423'tür. Hasta yatak odalarının bulunduğu hasta yatak katlarının toplam alanı 20.977 m²'dir. Öğretim üyelerine ayrılan alan toplamı 10.518 m²'dir.

19 Mayıs Stadı

19 Mayıs Türkiye'nin ilk stadyumu olma özelliği taşımaktadır. Balkan Oyunları için yapılmış olması genç Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal-sportif etkinliklere gösterdiği özenle birlikte uluslararası ilişkilerin geliştirilmesine verdiği önemi de yansıtmaktadır.

Tarihçe ve Özellikler

1933 yılında Ankara’da spor tesisi yapılması için uluslararası bir yarışma düzenlenmiş ve 19 Mayıs Stadyumu’nun tasarımı bu yarışma sonucunda belirlenmiştir. Stadyum inşaatı 1936 yılı sonunda tamamlanmış ve 15 Aralık 1936’da bitirilmiştir. Açılışta, Başbakan İsmet İnönü, “Türkiye’yi idare edenler, stadyumu en kıymetli mektep gibi her yerde kurmaya çalışacaklardır. Türkiye’nin istikbalini idare edecek olan genç nesil, açık havada açık meydanlarda yetişecektir.” diyerek tesisin önemine dikkat çekmiştir.

Mimar Paolo Vietti -Violi tarafından yapılan stadyum, Balkan Olimpiyatları için 25 bin kişi kapasiteli olarak tasarlanmış, bir kapalı ve üç açık olmak üzere dört tribün düşünülmüştür. Zaman içerisinde tüm tribünlerin üstü kapatılmış ve seyirci kapasitesi 19 bin 125 olarak revize edilmiştir. Ulusal bayram ve önemli günlerin kutlamalarıyla birlikte değişik spor karşılaşmalarına ev sahipliği yapan stat bünyesinde

Yer	: Ankara
Tarih	: 1934-1936
İşveren	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
Statik Tasarım	: Paolo Vietti-Violi, Ladislav Kovacs
Mimari Tasarım	: Paolo Vietti-Violi, Ladislav Kovacs
Yapım	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Müşavir	: Paolo Vietti-Violi, Ladislav Kovacs
Bedel	: Bilgiye Ulaşılamamıştır

1965 yılında yıkılan maraton kulesi, Cumhurbaşkanlığı locasının da bulunduğu 100 metre uzunluğundaki birinci mevki tribünü yer almıştır.

Abdi İpekçi Spor Salonu

Abdi İpekçi Spor Salonu, 102x86 metrelik alanı örten 1400 ton ağırlığındaki kaynaklı uzay kafes çelik çatı sistemi ile Türkiye'deki ilk örnektir. Geçilen açıklık itibariyle bu alandaki rekoru elinde bulundurmaktadır.

Tarihçe ve Özellikler

Abdi İpekçi Spor Salonu İstanbul Zeytinburnu İlçesi sınırları içinde bulunan Kazlıçeşme'dedir. Mimari projeyi Ragıp Uluç, Ziya Tanalı ve Ercan Yener, Gönçer Ayalp ise statik projeyi üstlenmiştir.

Spor salonu için 1975 yılında bir yarışma açılmış ve inşaat 1978 yılında başlamıştır. Ancak salonun inşaatı ortaya çıkan kimi hukuki sorunlar nedeniyle durdurulmuş, 1981 yılında çalışmalar yeniden başlamıştır. 1985 yılına kadar su kanalı, çevre düzenleme, temel ve çatıyı taşıyan 18 kolonun yapımı tamamlanan salonun altyapı işleri Hasko İnşaat tarafından gerçekleştirilmiştir.

1985 yılında tekrar ihaleye çıkartılan yapı, Oğuz Gürsel ve Ortaklarınca 1989 yılı sonunda tamamlanmıştır. İnşaatın denetimi inşaat mühendisi Gönçer Ayalp ve mimarlar Ragıp Uluç, Ziya Tanalı ve Ercan Yener tarafından yürütülmüştür.

Basketbol, voleybol, güreş ve halter gibi çeşitli spor dallarında gerek ulusal gerekse uluslararası çeşitli müsabakalara ev sahipliği yapmasının yanı sıra Abdi İpekçi Spor Salonu, konser ve kongre gibi çeşitli etkinliklere de sahne olmaktadır.

Abdi İpekçi Spor Salonu, taşıyıcı sistem olarak iki bölüm halinde tasarlanmıştır. Birinci bölüm, kayar kalıpla yapılan 18 kolon üzerine oturan 102x86 m²'lik bir alanı örten 1400 ton ağırlığındaki çelik çatı sistemidir. Sistem kaynaklı uzay kafes olarak seçilmiş, çatı ve üst panolardan yapılan üst kaplama hazırlanan zemin üzerinde yerde monte edilmiştir. Daha sonra çatı, bir bütün olarak ağır kaldırma yöntemiyle yerine oturtulmuştur. Bu işlem için her biri 300 ton kapasiteli 36 adet hidrolik krikö ve öngerme halatları kullanılmış, elektronik ölçümler yardımcılığında iş başarıyla tamamlanmıştır.

İkinci bölüm ise tribün alt bölümü, köşe bölümleri ve çerçevesi hariç prefabrik olarak planlanan bölümlerden oluşmuştur. Bu yaklaşımla depreme karşı hem iyi bir dayanım elde edilmiş ve hem de yapıya spor salonuna yakışan sağlam ve kalıcı bir karakter kazandırılmıştır. Cephe elemanları da prefabrik olarak tasarlanmıştır.

Yer	: Zeytinburnu / İstanbul
Tarih	: 1978-1989
İşveren	: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Statik Tasarım	: Gönçer Ayalp
Mimari Tasarım	: A. Ragıp Buluç, Ziya Tanalı, Ercan Yener
Yapım	: Kiska Adi Komandit Şirketi, Oğuz Gürsel ve Ort., Hasko İnşaat A.Ş.
Müşavir	: Gönçel Ayalp, Ercan Yener, Ragıp Uluç, Ziya Tanalı
Bedel	: 13,8 Milyon ABD Doları

O tarihe kadar özel fabrika inşaatları dışında prefabrike uygulaması kullanılmamıştır. Abdi İpekçi Spor Salonu bu açıdan da bir ilktir; örnek oluşturmıştır.

11 bin 500 kişilik kapasitesi bulunan Abdi İpekçi Spor Salonunda, dört yönlü ve ekranlı skorbord, altı adet on-line sisteme açık gişe, dört ayrı bölümde seyirci tuvaletleri, dört adet modern şekilde tasarlanmış soyunma odası, iki adet internet odası ve basın merkezi, iki adet çok amaçlı kullanılabilen büyük salon, dört adet hakem ve gözlemci odası, ofisler, modern VIP salonları bulunmaktadır.

Spor salonunun Eurovision Şarkı Yarışmasında kullanılabilirliği tasarımcıya sorulmuş, oluşacak yüklerin herhangi bir aksi tesir yaratıp yaratmayacağı konusunda TRT tarafından statik müellif GAMB Ltd. Şti.'nden rapor istenmiş, alınan olumlu rapor sonucu, tesis Türkiye'de yapılan 2004 Eurovision Şarkı Yarışması finalinde kullanılmıştır.

Atatürk Olimpiyat Stadı

Atatürk Olimpiyat Stadı ülkemizde gerçekleştirilen en büyük spor yatırımdır. Projeyi özellikle yapan, stadın batı tarafındaki çelik çatının ardgerme sistemle oluşturulan iki dayanak ile desteklenmesidir. Yerde monte edilen ve vinçlerin yardımıyla yerine oturtulan 3420 ton ağırlığındaki çelik konstrüksiyon çatı 18.600 m², stadın doğu çatısı ise 13.000 m² alana sahip ve 1200 ton ağırlığındadır. Bu uygulama, Türkiye’de gerçekleştirilen çatı ve taşıyıcı sistem uygulamaları arasında önemli ve ayrıcalıklı bir yere sahiptir.

Tarihçe ve Özellikler

Atatürk Olimpiyat Stadı, Atatürk Olimpiyat Parkı bünyesindedir. Stat, 3796 sayılı yasa kapsamında yapılmıştır. Stadın inşa edileceği arazinin hazır hale getirilmesi için gerekli planlama ve mühendislik hizmetleri gerçekleştirilmiş, bu çerçevede etüt, harita, kamulaştırma, master plan, proje, mühendislik ve teknik müşavirlik hizmetleri ile proje otomasyonu sağlanmıştır.

Atatürk Olimpiyat Stadı, İstanbul'un olimpiyat oyunlarına ev sahipliği yapması için inşa edilmiştir. Modern ve görkemli bir yapısıyla spor karşılaşmaları için elverişli bir tesistir.

Çalışmalar sonunda elde edilen grafik ve sözel tüm verilerin bilgisayar kayıt ortamına aktarılmasıyla Olimpiyat Parkı Bilgi Sisteminin oluşturulmasından sonra, Atatürk Olimpiyat Stadı ihale edilmiştir. FIDIC kuralları temel alınarak gerçekleştirilen ihale sadece stadyumun yapımıyla sınırlı tutulmamış, bakım ve işletmesi ile yönetimini üstlenecek kadroların iki yıl süre ile eğitimlerinin sağlanmasını da içermiştir.

80 bin kapasiteli stadın konsept ve mimari tasarımında saydamlık, ana strüktüründe zariflik ve hacimler arasında uyum olması amaçlanmıştır.

Saf ve sade, fakat aynı zamanda kullanışlı ve güven verici formlar kullanılmış, aynı zamanda stadın kendine özgü tarzıyla anında fark edilebilir bir nitelikte olması amaçlanmıştır. Proje, şartnamenin temel içerikleri arasında en mükemmel dengeyi kurmaya özen göstermiştir. Bunlar görüş alanı (her koltuk için optimum görüş kolaylığı), kolay ulaşım (Stat içerisinde ve dışarısında hareket olanağı), emniyet ve işlevselliktir. Stadın kuzey- güney eksenini maksimum ölçüde şeffaf bırakılmış, böylece Statta ferah bir görüntünün yanı sıra, Olimpiyat Parkına yönelik çok geniş bir görüş açıklığı olanağı sağlanmıştır. Stadın batı tribünü üzerinde 60 metre yüksekliğinde iki kolon tarafından desteklenen yarım ay biçimindeki çatı, Asya ile Avrupa arasındaki bağı simgelemektedir.

Stadyumunda, 3420 ve 1200 tonluk iki adet çelik uzay çatısı bulunmaktadır. Batı taraftaki çatı, 196 metre aralıklı iki adet beton shaft ile desteklenen hilal şeklinde mega-truss adı verilen bir yapıdır. Hazırlanan ve uygulamaya konulan ilk projede sadece batı tarafındaki çelik çatı projeye dahilken, ilerleyen aşamalarda doğu tarafındaki çelik çatı uygulaması da stada eklenmiştir.

Yer	: İkitelli/İstanbul
Tarih	: Ocak 1998 - Aralık 2001
İşveren	: Türkiye Olimpiyatlar Komitesi
Statik Tasarım	: Tekfen Mühendislik A.Ş. İstanbul, Gök İnşaat ve Ticaret A.Ş. / İstanbul (Prefabrik Yapı Elemanları), Cabinet Jaillet Roubly / Fransa (Çelik Strüktür)
Mimari Tasarım	: Michel Macary ve Aymeric Zublena / Fransa
Yapım	: Campenon Bernard SGE / Tekfen İnşaat ve Tesisat A.Ş. / SAE, Internationalden oluşan İstanbul Stadium Bulders Ortak Girişimi
Müşavir	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Bedel	: 116,46 Milyon ABD Doları

Stadın kullanıcılarına ait kapalı mekânlar, batı bölümünde yer alan ve toplam kapalı brüt alanı 48.860 m² olan yedi katlı bir yapı içerisine yerleştirilmiştir. Bu katlarda, sporcu, hakem ve antrenörlere ait, spor sahası ile doğrudan bağlantıları olan alanlar, teknik ve lojistik alanlar, polis istasyonu, itfaiye ve sağlık merkezi, organizatörlere ait ofisler ve toplantı odaları, tribünlere doğrudan bağlantısı olan basına ait alanlar ve dinlenme alanları bulunmaktadır.

Olimpiyat Stadı acil bir durum söz konusu olduğunda 134 giriş ve 148 çıkış kapısı ile 80 bin kişiyi 7,5 dakika içinde boşaltabilecek kapasiteye sahiptir. Isınma ve antrenman için ayrılmış kısımlara, stadın altındaki bir tünelle ulaşmak mümkündür.

Stat, uluslararası sportif tüm norm ve şartları karşılayan bütün fonksiyonel ve teknolojik yeterliliklere sahiptir.

Kızılay Emek İşhanı

Mimar Enver Tokyay tarafından tasarlanan Emek İşhanı, yapıldığı dönemin mimari kimliğini yansıtmaması nedeniyle tarihsel bir değere sahiptir. Kentsel bellekte önemli bir yer tutmakta ve Ankara kenti için bir simge olma özelliği taşımaktadır. Emekli Sandığı'na gelir sağlamak ve Kızılay'ın çehresini değiştirmek amacıyla yapılan bina 20. yüzyıl mimari akımlarından rasyonel-uluslararası stilin bir örneğidir; Türkiye'de yapılan ilk gökdelendir.

Tarihçe ve Özellikler

Hürriyet (Kızılay) Meydanı gibi, başkentin en merkezi yerinde inşa edilen bina, Ankara'nın genel mağaza ihtiyacını kendi çapında, iç ve dış fonksiyonları ile çözmeye çalışırken, pek çok ihtiyacı karşılayan bir büro topluluğunu bünyesinde toplamıştır.

Emek İşhanı, Dyckerhoff und Widmann Şirketi ile Emekli Sandığı'nın birlikte oluşturduğu Emek İnşaat A.Ş. tarafından yapılmış, temelden başlayarak (0) kotuna kadar kaba inşaatı, yurt dışından getirilen uzmanların denetiminde Türk işçileriyle tamamlanmıştır. 1962 yılında D. Widmann Şirketi Emek İnşaat A.Ş. ortaklığından ayrılmış ve teknik elemanlarını da geri çekmiştir. Kızılay Derneği Emek İnşaat A.Ş.'ye ortak olmuş, zemin seviyesinde kalmış bulunan kaba inşaat yeni atanan idari ve teknik Türk elemanlarla 15 Mart 1962 tarihinden itibaren yeniden başlamış ve zemin üstünde mevcut 22 kat bitirilmiştir.

Projesi, yarışma sonucu elde edilen ve T.C. Emekli Sandığı tarafından yaptırılan Emek İşhanı, alçak ve yüksek bloklarının ilişkisi ve iki cephesi betonarme perde duvar, diğer iki cephesi ise strüktürden bağımsız alüminyum- cam giydirme cephe sistemi olan prizmatik formuyla, Batıdaki örneklerle çok yaklaşılarak o dönem Ankara'sının simgesi olmuştur.

İşhanı esas olarak iki üniteden oluşmaktadır: Birincisi genel mağaza, ikincisi ise büroların yer aldığı bölümdür. Büroların bulunduğu bloğun yüksekliği temelden 87,95 metre, zeminden 73,45 metredir. Zemin üstü 22 kattan ibarettir. Genel mağaza bloğu ise -9.50 kotundan başlayıp +12.45 kotuna kadar yükselmektedir.

İşhanının inşaatı sırasında, 259.639 ton klima ısıtma, pis-su, temiz-su malzemesi; 15.000 metre muhtelif çapta siyah galvanizli ve patent boru; elektrik tesisatı için 49.500 m kablo; 4.500 m² alüminyum doğramalara takılan termopan cam; 450 m² sekurit-cam, 1975 ton betonarme demiri; 65.000 m² betonarme kalıbı ve 15.000 m² 350 dozlu betonarme betonu kullanılmış, 36.000 m³ hafriyatı yapılmıştır.

Genellikle düşey öğelerle oluşturulan modüler düzenli geniş camlı yüzeyler ya da metal-cam giydirme cepheler, 1940'lı yılların taşla kaplı ağır görünümlü yapılarıyla karşıtlık oluşturan saydam-

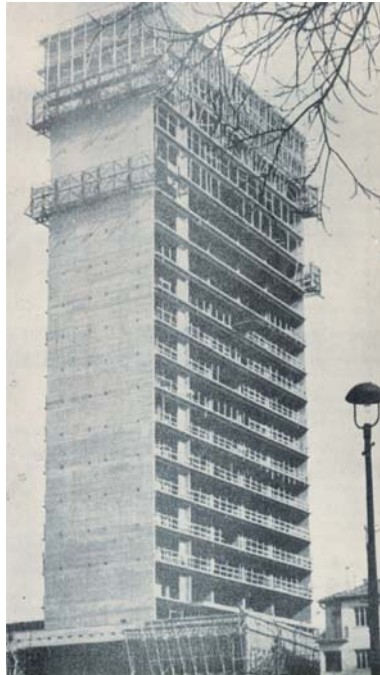
Yer	: Kızılay / Ankara
Tarih	: 1959-1965
İşveren	: Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü
Statik Tasarım	: Yusuf Berdan
Mimari Tasarım	: Enver Tokyay
Yapım	: Emek İnşaat ve İşletme A.Ş.
Müşavir	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Bedel	: 75 Bin ABD Doları

lık ve hafifliği sağlamış ancak ışık, ısı ve akustik konularında sorunları da beraberinde getirmiştir.

Emek İşhanı üç bodrum, zemin, 20 normal kat, asma kat, teras kattan oluşmaktadır ve teras dahil toplam 23.368 m² olarak projelendirilmiştir. Bodrum katlarda tesisatın bulunduğu bölümler, depolar ve zemin katla bağlantılı satış birimleri; binanın yatay kütesini oluşturan zemin, 1. ve 2. katlarda yine satış birimleri ve bir kafeterya bulunmaktadır. 4-20. katlar ise bürolara ayrılmıştır.

Bina kışın ısıtılacak, yazın da soğutulacaktır. Isıtma yükü 3.500.000 KCal/h olup binanın ısı ihtiyacı her biri 100 m²'lik 3 adet ağır yağ yakan alçak basınçlı buhar kazanları ile karşılanmıştır. Soğutma yükü ise 1.500.000 KCal/h olup bu yükü veren her biri 250 ton/saat kapasitede 2 adet centravac su soğutucu üniteleri ile sağlanmıştır.

Bina için su kullanımı belediye şebekesinden sağlanarak temeldeki depolarda rezerve edilmekte (250 ton) ve binanın yüksekliğine göre kademeli olarak depoda rezerve yapılan su, hidroforlarla şebekeye verilmektedir. 1. bodrum katında elektrik tesisatına ait ana tablo, akümülatör, elektrik güç kaynağı, yangın ihbar santrali, telefon santrali bulunmaktadır. 22 katlı yüksek bloğun Atatürk Bulvarı cephesinde 3 adet 20 kişilik 3 m/sn hızla çalışan grup asansörleri yapılmıştır. Karanfil Sokağı cephesinde 1 adet 18 kişilik, 1 m/sn hızlı kişi ve yük asansörü 1 adet 750 kg yük taşıyacak kapasitede 0.65 m/sn hızlı yük ve 1 adet 4 kişilik servis asansörü monte edilmiştir. 1. bodrum kat ve zemin 1. ve 2. Mağaza katlarında iniş ve çıkışı sağlamak için 6 adet yürüyen merdiven kurulmuştur.

İstanbul Galleria Alışveriş Merkezi

İstanbul'un ilk modern alışveriş merkezi olan İstanbul Galleria 1988'de açılmıştır. Galleria yapıldığı yıl, Uluslararası Alışveriş Merkezleri Konseyi tarafından verilen "En İyi Mimari Tasarım, En İyi Mağaza Kompleksi, En Detaylı Proje, En Hızlı İnşaat ve En Farklı Özellik Taşıyan Merkez Yarışması"nda birincilik ödülünü almıştır.

Tarihçe ve Özellikler

Galleria, Ataköy Turizm Merkezi alanının kuzey batısındadır, Sirkeci-Florya Sahil yoluna paraleldir. Toplam 70.000 m²'lik bir alana yayılan alışveriş merkezinde, ünlü giyim markalarının da satış yaptığı 140 mağaza bulunmaktadır. Birinci katta ünlü fast-food markalarının hizmet verdiği kafeteryalar ve büfeler vardır. Alışveriş merkezinde ayrıca buz pisti, 2 bin araçlık otopark, fuar salonu, cep sineması ve seminer salonları mevcuttur.

T. Emlak Bankası'na ait arazide yapılan tesis, yap, işlet, devret yöntemiyle 49 yıl için özel teşebbüse kiralanmıştır. Galleria'nın, alışagelmışin dışında, çok kısa bir zaman sınırı içinde tamamlanmasının nedeni, işin sahibi, planlamacısı, tasarımcısı, mimar ve uygulamacısının uyumlu çalışmasıdır.

Alışveriş merkezlerinin ilk örneğini oluşturan ve 1988 yılında açılan İstanbul Galleria Alışveriş Merkezinin ardından 10 yıllık süre içinde, başta İstanbul olmak üzere Ankara, İzmir, Adana, Bursa ve diğer illerimizde alışveriş merkezleri yapımı hız kazanmıştır.

Alışveriş merkezi kapsamında 140 mağaza, bir büyük katlı mağaza, bir büyük süpermarket, yiyecek/içecek avlusu, sinemalar ve ofisler ile çok katlı otopark binası mevcuttur. Toplam kapalı alan 77.000 m²'dir.

Sistematik bir modülasyonla düzenlenen taşıyıcı sistemde kolon ve kirişler yerinde dökme betonarmedir. Döşemeler, çoğunluğu 6,50 metre açıklıkla hazır betonarme boşluklu döşeme elemanlarıyla oluşturulmuştur. Atriumun çatısı uzay kafes konstrüksiyondur. Atrium üzerindeki piramidal ve galeri üzerindeki sekizgen kubbe ışıklıklar alüminyum konstrüksiyon ve polikarbonat malzeme ile donatılmıştır.

Üç kazanla üretilen sıcak su, klima santrallerinden ve boylerlerden geçerek ısıtmada kullanılırken, üç soğuk su jeneratörü ile soğutulan su vasıtasıyla binanın soğutulması sağlanmaktadır.

Alışveriş merkezinde, yapının işlevlerine uygun ve uluslararası standartlar göz önüne alınarak, yangın ihbar, yangın detektörleri, elle kumanda butonları, yangın söndürme, yangın dolapları, sprinkler, elektrik ve yıldırımdan korunma ve tahliye gibi güvenlik sistem ve araçları bulunmaktadır.

Kompleks, ortasında atrium bulunan 5 katlı blokla, ona açılan üç katlı bir uzun blok, bunun ucunda beş katlı bir büyük mağaza ile üç ve dört katlı diğer bloklarda yer alan büyük bir eğlence merkezinden oluşmaktadır. Sahil kotundan sağlanan yaya girişleri atrium ve ana galerilere doğrudan açılmakta, yürüyen ve normal merdivenlerle ulaşılan bir

Yer	: Ataköy / İstanbul
Tarih	: 1987 - 1988
İşveren	: Türkiye Emlak Bankası
Statik Tasarım	: Sey Mim. Mühendislik A.Ş.
Mimari Tasarım	: Hayati Tabanlıoğlu
Yapım	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Müşavir	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Bedel	: 11,9 Milyon ABD Doları

kat aşağıdan, kompleksin güneyinde yer alan katlı otoparklara bağlantılar sağlanmaktadır.

Atrium çevresinde alt katta, bin kişi kapasiteli yiyecek-içecek alanı, yaklaşık 30x30 metrelik orta alanda ise buz pateni ve diğer gösteriler (Müzik, eğlence, defile, toplantı, vb.) için düzenlenen mekân bulunmaktadır.

Atrium çevresinde 2 kat olarak düzenlenen alışveriş kotlarının üzerindeki iki katta moda- tekstil pazarlama merkezi vardır. Atrium doğusunda yer alan bloklarda ise özellikle küçük ve genç yaştakiler için eğlence merkezi bulunmaktadır.

Bugün İstanbul'da, Galleria'yı takiben açılan Akmerkez (1993), Capitol (1993), Carousell (1995), CarrefourSa, (1996), Grandhouse (1997), Migros (1998), Profilo (1998), Mayadrom (1998) gibi alışveriş merkezlerinin toplam alanı 800.000 m²'den fazladır. Ankara'da ise Atakule (1989), Karum (1991), Galleria (1995), Bilkent (1997) alışveriş merkezleri açılmıştır.

İstanbul İş Bankası Kuleleri

İş Bankası Kuleleri, yapıldığı dönem itibariyle Türkiye’de gerçekleştirilen en yüksek binadır. Ayrıca, proje ölçeğine göre düşük maliyetlidir ve kısa sürede yapılan bir eser olma özelliğini taşımaktadır. Binanın en yüksek bölümü olan Türkiye İş Bankası A.Ş.’nin Genel Müdürlük ofislerini bulunduran Kule 1’in yüksekliği 181,20 metredir. Kule 2 ve Kule 3’ün yükseklikleri ise 117,61 metredir. İnşaat alanı 224.537 m²’dir.

Özellikler

Türkiye İş Bankası A.Ş. Genel Müdürlük Kompleksi A, B, C, D, E, F, G bloklarından oluşmaktadır. B blok (Kule-1) 52 katlı, D blok (Kule-2 ve Kule-3) 35'er katlıdır. A blok (Oditoryum) giriş katında kültür ve sanat etkinliklerinin yer alacağı Exhibition Galery ile üs katta 800 kişilik toplantı ve konser salonu bulunmaktadır. C Blok (bağımsız otopark) 790 araç kapasitelidir. Ayrıca komplekste çarşı ve fast food bölümlerini barındıran galeri vardır.

Bina statik olarak, bulunduğu 1. derece deprem bölgesinde olası en şiddetli bir depreme elastik bölgede kalarak dayanabilecek biçimde inşa edilmiştir. Her üç kulenin en üst katlarındaki geri çekilmeleri sağlayan Vrendel kirişleri kritik olup, özel olarak projelendirilmiş ve imal edilmiştir. Kule-1'in en üst noktasındaki salınım ekstrem durumlarda 32 santimetreye, Kule-2 ve Kule-3 için ise aynı şartlarda 18 santimetreye kadar ulaşabilmektedir.

Komplekste hızı 1 m/sn ile 6,3 m/sn arasında değişen 46 adet asansör, hızı 0,45 m/sn olan altı adet yürüyen merdiven ve altısı yangın merdiveni olmak üzere toplam 22 adet merdiven bulunmaktadır.

Binanın en yüksek bölümü olan, Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin Genel Müdürlük ofislerini barındıran Kule 1'in yüksekliği 181,20 metredir. Frankfurt-Dubai arasındaki bölgede en yüksek bina olma özelliğine sahiptir; simgesel bir öneme sahip 36 metre yüksekliğindeki bayrak direği ile bu nokta 194,57 metre yüksekliğe ulaşmaktadır. Bu yükseklik, 1. Boğaz Köprüsü yüksekliğinin yaklaşık üç katına eşdeğer olup, Küçük Çamlıca tepesinin yüksekliğine yaklaşmaktadır.

Kule-2 ve Kule-3 117,61 metre yüksekliğinde olup öncelikle Türkiye İş Bankası A.Ş. kuruluşları tarafından kullanılmaktadır.

Kulelere Ait Ayrıntılar

- Kullanılan BS 35 kalitesindeki beton ile 5 katlı 1000 apartman dairesi; kullanılan BÇ III beton çeliği ile de 100 m²'lik 8000 apartman dairesi inşa edilebilir.
- Isıtma, havalandırma, klima (HVAC) tesisatında kullanılan çeşitli hava kanallarının toplam alanı, 26 futbol sahası yüzeyine eşit olan 150.000 m²'dir.
- Isıtma, soğutma pis su, temiz su, içme suyu, yağmur suyu, yangın söndürme tesisatında kullanılan boru miktarı toplamı 300 kilometredir.
- Bina otomasyon sisteminde kumanda edilen toplam nokta sayısı 25.000'in üzerindedir.
- Kompleksin yapımında sahada ortalama günde

Yer	: Levent / İstanbul
Tarih	: 10 Eylül 1996-6 Ağustos 2000
İşveren	: Türkiye İş Bankası A.Ş.
Statik Tasarım	: Severud Associates Balkar İnşaat Mühendisliği ve Müşavirlik Ltd. Şti.
Mimari Tasarım	: Doğan Tekeli - Sami Sisa Mimarlık Bürosu (Avan Mimari), Swanke Hayden, Conner International (Uygulama Mimari), Dekorasyon Projesi: The Hiller Group
Yapım	: Tepe İnşaat Sanayi A.Ş.- Turner/Steiner International S.A. Ortak Girişimi
Müşavir	: Türkiye İş Bankası A.Ş. Teknik Grubu, WeidlePlan Consulting GmbH, TMB
Bedel	: 201 Milyon ABD Doları

bin kişi (1998 yılında birkaç ay için bin beş yüz kişiye ulaşmıştır), destek ekibi olarak da 500 kişi çalışmıştır. "Peak" döneminde de üçü ABD'li olmak üzere toplam 42 mimar ve mühendis görev almıştır.

- Kompleks toplam 13 bin 500 kişiye hizmet verecek kapasitededir.
- Her üç kulede panel tipi alüminyum giydirme cephe sistemi vardır.
- Hidrolik tırmanır kalıp, Kule-1'de kullanılmış ve betonarme çekirdeğin inşasında 45 günde 1 katın tamamlanması düzeyinde bir hız sağlamıştır.

İstanbul Ataköy Konutları

İstanbul Ataköy Konutları dinamik ve sürdürülebilir özellikler taşıyan toplu konut uygulamalarının başarılı bir örneğidir. İstanbul Ataköy yalnız konutlarıyla değil; her türlü altyapısıyla, çarşısıyla, okuluyla, alt ve üst geçitleriyle, parklarıyla, yeşil alanıyla örnek bir yerleşim merkezidir.

Tarihçe ve Özellikler

1945'lerden sonra ortaya çıkan, toplu konut yapımıyla yeni kentler kurma eğilimi doğrultusunda, Emlak Kredi Bankası İstanbul'da Ataköy yerleşmesini planlar. Konut alanının planları 1955'te düzenlenen bir yarışmayla elde edilir. Büyük bir kısmı bataklık olan 377 hektarlık bir alanda 60 bin nüfuslu bir yerleşme hedeflenir. Ataköy yerleşmesi, Yedikule'den Florya'ya kadar uzanan küçük sahil yerleşmelerinin en büyüklerinden olacak şekilde düzenlenecektir.

Ataköy Toplu Konutlarının yapımında kullanılan inşaat teknolojisi, Türkiye'de kullanılan teknolojiye paraleldir. Başlangıçta, sermaye gücü düşük (taşeron niteliğinde), emek yoğun teknoloji ön plandadır. Bu yıllarda enflasyon yükselip inşaatların finansman kaynaklarını taşeronlar karşılayamaz duruma gelince, teknoloji değişimi gündeme gelir. Bu, ihale sisteminin de değişmesi anlamını taşımaktadır. Teknolojik değişimleri müteahhit firma uygulamakla yükümlü olacaktır; ileri teknolojik bir sistem olan tünel kalıp uygulamasına başlanır ve buna göre planlarda bazı değişikliklere gidilir.

Bölge, demiryolu ile İstanbul kent merkezine 10 kilometrelik bir mesafededir. Ayrıca yerleşmenin güneyinde bulunan Sirkeci- Florya Sahil Yolu ile kuzeyinde bulunan Londra Asfaltı Ataköy'ü İstanbul'a bağlayan iki ana ulaşım arteri olarak kullanılacaktır. Havaalanına yakınlığı ve sahilde 50 hektarlık bir turistik alanın yer alması da yerleşmenin değerini arttırrır.

Genel yerleşim planında yerleşme 3 bin ile 15 bin nüfuslu 10 mahalleye ayrılır. Tüm mahallelerin merkezi olan 5. Mahalle içinde bir tren istasyonuna yer verilir ve istasyon binasının iki tarafına da ticari, idari ve sosyal merkez tesisleri yapılır.

Yaklaşık 20 hektarlık alanı kapsayan 1. Mahallenin yapımı 1962'de tamamlanır. 1. Mahallenin sınırı kuzeyde demiryolu, doğuda Bakırköy'ün Fişekhane Caddesi ve Mera Sokağı, güneyde Sirkeci-Florya sahil yolu ve Ataköy Turistik Tesisleri, batıda Strasbourg Caddesi ve 2. Mahalledir. 1. Mahallede 662 konut bulunmaktadır. Toplam konut taban alanı 143.592 m², toplam konut alanı 756.000 m²'dir.

Yapımı 1964'te tamamlanan ve 18 hektarlık alana sahip olan 2. Mahallenin sınırları kuzeyde tren istasyonu, güneyde Florya-Sirkeci sahil yolu ve Ataköy Turistik Tesisleri, doğuda Strasbourg Caddesi ve 1. kısım, batıda Siyavuşpaşa Deresi ve merkez mahalledir. 2. Mahallede 852 daire vardır. Mahallenin merkezinde tek katlı dükkânlardan oluşan bir çarşı ve ilköğretim okul bulunmaktadır.

47 hektarlık alan üzerinde yer alan 3 ve 4. Mahalle-

Yer	: Ataköy / İstanbul
Tarih	: 1960-1984 (1-5. mahalle konutları), 1985-1990 (7-10. mahalle konutları), Proje devam etmektedir.
İşveren	: Emlak Kredi Bankası
Statik Tasarım	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Mimari Tasarım	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Yapım	: TİMLO Şirketi
Müşavir	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Bedel	: Bilgiye Ulaşılamamıştır

nin yapımı 1963 yılında başlar ve 1974'te tamamlanır. Bu mahallenin sınırları güneyde demiryolu, kuzeyde akıl hastanesi, doğuda Bakırköy, batıda ise Siyavuşpaşa Deresidir. 3. Mahalleyi 4. Mahalleden ayıran kesin bir doğal sınır olmadığı için bu mahalle 3. ve 4. Mahalle olarak beraber anılmaktadır. Bu iki mahallede toplam 2772 konut yer almaktadır.

35 hektar alanı kaplayan 5. Mahalle, sitenin merkez mahallesidir. Yapım 1975'te başlamıştır. Sınırları, kuzeyde mahalleyi Londra Asfaltına bağlayan yol, doğuda Siyavuşpaşa Deresi, güneyde Sirkeci-Florya sahil yolu, batıda Londra Asfaltını sahil yoluna bağlayan ana arterdir. 5. Mahallede 2963 konut bulunmaktadır.

1988 yılının sonlarında yapımına başlanan 7 ve 8. Mahalle 1. etap inşaatları, 1990 yılının 2. yarısında tamamlanmıştır. Bu etapta 1398 adet konut yapılmış, 9 ve 10. Mahalle inşaatları ise üç etapta sonuçlanmıştır.

1992 Erzincan Deprem Konutları ve Güçlendirme

1992 Erzincan Deprem Konutları ve Güçlendirme Projesi gerek Türkiye'nin ilk toplu güçlendirme projesi olması, gerekse yeni inşa edilecek yapılarda kullanılan yöntem ve standartların uluslararası normlara uyması bakımından örnektir. Deprem konutları, deprem araştırmaları sonuçlarına dayanarak planlanmış; mühendislik ilkelerine, yönetmeliklere ve uluslararası şartnamelere uygun gerçekleştirilmiştir.

Tarihçe ve Özellikler

Erzincan, Kuzey Anadolu Fayı üzerinde kompleks bir havza içerisinde yer almaktadır. Havzanın kuzey ve güneyinden kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu Kuzey Anadolu Fayının iki ana kolu, kuzeybatı ve güneydoğusundan ise kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu Doğu Anadolu ve Ovacık fayları geçmektedir.

1939'daki 7,9 büyüklüğündeki depremden 53 yıl sonra Erzincan, can ve mal kaybı açısından, 1939 yılı depremi kadar olmasa bile, ağır bir deprem yaşamıştır. Deprem 653 kişinin ölmesine, 3 bin 850 kişinin de yaralanmasına yol açmış, 3 trilyon lirayı aşan ekonomik kayba neden olmuştur.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü deprem sonrası yeniden yapılaşma çalışmalarını başlatmış, konut ihtiyacı; yörenin deprem ve iklim koşulları, sosyal-ekonomik yapısı ve topoğrafik özellikleri de göz önünde bulundurularak tespit edilmeye çalışılmıştır. Projeler bu çerçevede 3 grupta ele alınmıştır. Bölgede uygulanan 2 ve daha çok katlı tüm yapı projelerinde perde duvarlar öngörülmüş, diğer deprem bölgelerine oranla 2 kat daha emniyetli yapılması düşünülmüştür.

Deprem konutları ve güçlendirme projelerinde Ortadoğu Teknik Üniversitesi, deprem hesaplarının kontrolünde, depreme dayanımın incelenmesinde ve onarım çalışmalarında kontrollük ve müşavirlik görevini yüklenmiştir. ODTÜ ile 28 kamu binasında hasar tespiti, onarım ve güçlendirme, gereken projeleri hazırlama ve yapım işlerini kapsayan bir protokol düzenlenmiştir. Bunlardan ayrı olarak bakanlıkça seçilen şehir ve köy tipi konut projeleri ODTÜ tarafından incelenmiş ve projelerde gerekli görülen revizyonlar yapılmış, bazı firmalarca hazırlanan betonarme projelerinin denetim işi gerçekleştirilmiştir. ODTÜ protokol uyarınca Erzincan, Tunceli, Pülümür ve köylerinde ihale yöntemi ile yapılan konutların kontrollüğünü de üstlenmiştir. Proje kapsamında; Geleneksel Yapım Sistemiyle İnşa Edilen, Şehir Tipi Konutlar, Tünel Kalıp Sistemiyle İnşa Edilen Konutlar ve Köy Tipi Konutlar yapılmıştır.

Ayrıca, yapım çalışmaları üç kısımdan oluşmuş, yapım, onarım ve güçlendirme çalışmalarının hızlı bir şekilde yapılmasını ve denetlenmesini sağlamak amacıyla Afet İşleri Amirliği ve Müstakil Kontrol Müdürlüğü birimleri kurulmuştur.

Yapım İşlerinde Kullanılan Yöntemler:

1. 15 adetten fazla konut yapılacak şehir ve köylerdeki toplu yerleşimlerde ihale yöntemi uygulanmıştır. Erzincan merkezde 1522, ilçe ve köylerde 2298 adet olmak üzere toplam 3820 konutun ihalesi yapılmıştır. Mayıs 1992

Yer	: Erzincan
Tarih	: Haziran 1992 - 1993
İşveren	: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı; TOKİ
Statik Tasarım	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Mimari Tasarım	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Yapım	: Bilgiye Ulaşılamamıştır
Müşavir	: ODTÜ
Bedel	: 1 Milyar ABD Doları

tarihinden itibaren, hak sahipleri belli olan öncelikli 2669 konutun ihalesi yapılarak 8 Haziran 1992 tarihinde temelleri atılmıştır. İhalesi gerçekleştirilen konutlardan 2737 adedinin 15 Kasım 1992 tarihinde, 127 adedinin ise 31 Aralık 1992 tarihinde bitirilmesi planlanmış, 28 Ağustos'ta 15, 18 Ekim 1992 tarihinde de 1245 olmak üzere toplam 1260 konut planlanan süreden önce bitirilerek hak sahiplerine dağıtılmıştır.

2. 15 konuttan daha az yapım gerektiren yerleşim bölgelerinde Evini Yapana Yardım (EYY) sistemi uygulanmıştır. Erzincan, Gümüşhane ve Tunceli illeri kapsamında 148 yerleşim bölgesinde toplam 1382 konut, Afet İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı teknik elemanların kontrolünde EYY sistemi ile yapılmıştır. EYY, özellikle köy tipi konut projeleri için uygulanmıştır.

3. Orta hasarlı yapılar güçlendirilmiş ve onarılmıştır. Erzincan depreminden sonra ülkemizde ilk defa orta hasarlı konut ve resmi yapıların onarım ve güçlendirilmesi kapsamlı bir proje halinde ele alınmış ve gerçekleştirilmiştir. Erzincan merkezdeki çok katlı konut ve kamu binalarının onarım ve güçlendirilmesi işleminde yapı adeta yeni baştan inşa edilmiştir. Güçlendirilecek bütün yapıların projeleri elden geçirilmiş, projesi olmayanların rölevaleri çıkartılmış ve deprem hesapları yeniden gözden geçirilmiş, güçlendirme işlemleri temelden başlamıştır.

